

HET JAAR ROND VOGELMIJTEN BEHEERSEN OP EEN PLUIMVEEBEDRIJF

GOUDEN TIPS VAN DE LUIZENMOEDERS

Miranda Smits & Franny Pecher

De afgelopen jaren hebben 'luizenmoeders' Miranda Smits en Franny Pecher zich continu beziggehouden met het beheersen en monitoren van vogelmijten op pluimveebedrijven. Daarbij krijgen ze elke dag meer en meer tools in handen om de juiste adviezen te geven. "We hebben een checklist mijtenbeheersing ontwikkeld met tips en adviezen om een (her)besmetting zoveel mogelijk te voorkomen. Mijtenbestrijding vraagt om een totaalaanpak en maatwerk per bedrijf. Daar helpen wij, 'de luizenmoeders van MSD Animal Health' graag aan mee. We hebben alvast 11 gouden tips verzameld", lachen Miranda en Franny.

TIP 1

Start met monitoring.

Met monitoring krijg je inzicht in de mate van vogelmijtbesmetting op je bedrijf. De aanpak van vogelmijten is niet 'even behandelen en dan klaar.' Nee, het is een continu proces dat standaard in de bedrijfsvoering zou moeten worden opgenomen. Helaas gebeurt dat nog te weinig. We moeten ons realiseren dat het 'managen van vogelmijten' onderdeel geworden is van het totale bedrijfsmanagement. Pluimveehouders zien dat liever niet zo, dat is begrijpelijk, want het is een heel vervelend probleem dat veel geld kan kosten (zowel de behandeling als productiederving). Middels monitoring weet je wat je aan het doen bent en weet je of je gekozen aanpak goed is en/of nog geoptimaliseerd kan worden. Of er nu bijvoorbeeld 15 of 16 mg in een valletje zit vinden wij niet zo spannend. Maar die eerste vogelmijt die willen we vinden en vangen! Op die manier kunnen we wellicht de insleepbron achterhalen en een oplossing vinden. Daar gaat het om. Uiteindelijk willen we niets liever dan die rode ellendige beestjes buiten de stal en bedrijfsdeuren houden.

TIP 2**Behandel alle stallen op het bedrijf in één keer.**

Een vogelmijtenprobleem is geen stalprobleem, maar een bedrijfsprobleem. Er zijn altijd versleeprisico's via mest- en eierbanden, stalmaterialen, ventilatie, bezoekers, de pluimveehouder en medewerkers zelf, ongedierte, huisdieren en nog veel meer. Om succesvol te zijn in de beheersing van vogelmijten speelt een schone bedrijfsomgeving een zeer belangrijke rol.

TIP 3**Mijtenbestrijding vraagt om maatwerk.**

Elk bedrijf is anders en daarom maken we een ronde over het bedrijf om alles goed in kaart te brengen en om zo een risicoanalyse- en een plan op maat te maken. We gaan ook na wat het beste behandelmoment is. Bij een meerleeftijdensysteem is het belangrijk om tot een gestructureerd plan te komen: omdat hier meerdere koppelwisselingen zijn, is er een hoger besmettingsrisico dan bij bedrijven die kippen houden met één leeftijd.

TIP 4**Voer na behandeling de mest van je bedrijf af.**

Alle stadia van mijten belanden op de mestband en worden afgevoerd. Op de mesthoop is het lekker warm en broeierig, waardoor eitjes en larven snel uitkomen en terugwandelen naar de stal en de kip. Ook droogtunnels zijn een bron van nieuwe insleep. Het is belangrijk om de mest aan het einde van de behandeling van het terrein te verwijderen en niet naast de stal, honderd meter verderop op de weide of onder een zeil te bewaren. Op deze wijze kunnen bloedzuigende mijten niet meer voor insleep zorgen. Dus: insleep voorkomen, mest van het terrein afvoeren! Houd er rekening mee dat dit per bedrijf en per middel verschillend kan zijn. Vraag ons om advies.

TIP 5**Breng het mijtenprobleem in kaart.**

De ene vogelmijtbesmetting is de andere niet. De ene besmetting begint steeds in dezelfde stal. De andere besmetting kent weer meerdere bronnen. Waardoor een besmetting ontstaat, kunnen we niet altijd zeggen. Mogelijk staan er veel bomen of struiken tegen een stal of zijn er op bepaalde plekken veel bedrijfsactiviteiten (denk bijvoorbeeld aan huisverkoop eieren, monteur, voerleverancier, eiertransporten etc.). Dat kunnen allemaal redenen zijn voor extra insleep. Om het insleepprobleem goed in kaart te brengen en de eventuele oorzaak te vinden, komen wij graag op het bedrijf om dit samen met de pluimveehouder te bekijken en te bespreken. We hebben al heel veel bedrijven op deze wijze geholpen en dus een hoop ervaring opgedaan om het mijtenprobleem op het bedrijf in kaart te brengen en aan te pakken.

TIP 6**Volg de bijsluiter van een diergeneesmiddel.**

Diergeneesmiddelen hebben bijsluiters en je moet ervoor zorgen dat je altijd volgens de bijsluiter een diergeneesmiddel toedient. Staat er in de bijsluiter dat een behandeling bestaat uit twee toedieningen? Doe dit dan ook en ga zelf niet rommelen. Het staat er tenslotte niet voor niets.

Realiseer je dat 1 vrouwelijke vogelmijt 4 tot 8 eitjes legt, dus als je voor behandeling 1.000.000 vrouwtjes vogelmijten in je stal hebt, zijn er 4 tot 8 miljoen eitjes gelegd, die zich nog moeten ontwikkelen. Deze wil je toch niet opnieuw in je stal hebben?

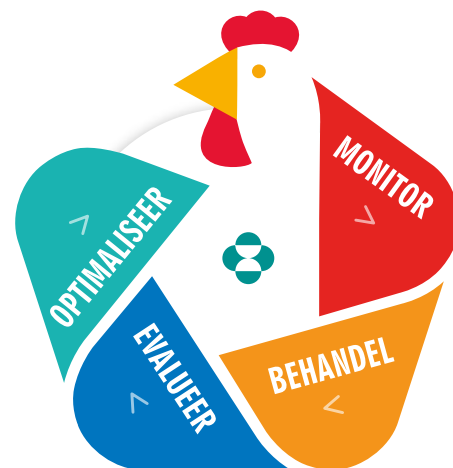

TIP 7

Kies het juiste behandelmoment.

Om het beste behandelmoment te bepalen, moet je jezelf het volgende afvragen:

- Monitor ik regelmatig en het hele jaar rond (dat wil zeggen elke 4 tot 8 weken) op vogelmijt?
- Hoe hoog is de besmettingsgraad? NB: Wanneer er met monitoring geen vogelmijten te vinden zijn heeft behandelen geen zin!
- Heb ik een één- of meerleeftijdensysteem?
- Wanneer wissel ik de kippen en wanneer laat ik nieuwe koppels komen?
- Waar komen mijn nieuwe kippen vandaan en zijn deze mijtenvrij?
- Wanneer heb ik voor het laatst behandeld en met welk middel?
- Is mijn biosecurity op orde of verdient dit nog extra aandacht?
- Werken de waterleidingen goed en is de dosator niet kapot?
- Worden mijn medewerkers actief betrokken in het bedrijfsmanagementplan en geïnformeerd over besmettingsmogelijkheden?

De antwoorden op deze vragen geven een goed beeld van het bedrijf en vormen de basis voor het behandelplan. Per bedrijf varieert de kans op besmetting. Op meerleeftijdenbedrijven zijn er vaker wisselmomenten, waardoor de kans op insleep groter is dan bij een bedrijf met een eenleeftijdensysteem. Ook opfokhennen, medewerkers en materialen kunnen een insleeprisico zijn. Behandelen met een geregistreerd diergeneesmiddel is effectief, maar dan moeten er in de stal wél vogelmijten aanwezig zijn. Gebruikt u een middel dat door het drinkwater moet? Dan is het belangrijk dat alle kippen water krijgen en alle leidingen open staan en schoon zijn. Controleer dit regelmatig en sowieso voor je een middel door het drinkwater doet. Ga ook de waterdruk en de dosatron na! Indien er net na opzet van jonge hennen geen vogelmijten aanwezig zijn in de stal heeft behandelen geen zin en adviseren wij regelmatig te monitoren om de mijtenpopulatie in de gaten te houden (zie tip 1). Het beste moment van inzet van een mijtenmiddel is dus van veel factoren afhankelijk.

TIP 8

Mijtenbestrijding vraagt om een continue aanpak.

Het bestrijden van vogelmijten is een continu proces, dat bestaat uit Monitoren - Behandelen - Evalueren - Optimaliseren. Optimaliseren bereik je door inzicht te krijgen in de insleep en versleep van vogelmijten op het bedrijf d.m.v. monitoring. Op deze manier kan je achterhalen waarom en waar vogelmijten weer op duiken, zodat je deze insleeproute de volgende keer kan voorkomen of zelfs kan aanpakken. Daarnaast hebben wij een aantal standaardadviezen om insleep en versleep op het bedrijf van vogelmijten te voorkomen. De beheersing van vogelmijten op bedrijven blijft maatwerk, dus elk bedrijf is uiteindelijk anders.

TIP 9

Zorg dat alle dieren behandeld worden.

Wanneer je een middel via het drinkwater toedient, is het belangrijk dat alle dieren goed water drinken en de werkzame stof opnemen. Zorg ervoor dat je net zolang wacht, totdat alle kuikens goed drinken en alle 'opdrogers' uitgeselecteerd zijn, zodat alle dieren het middel optimaal binnenkrijgen.

TIP 10

Monitor het hele jaar door. Mijten komen in elk seizoen voor!

Ook bij lagere buitentemperaturen kan er sprake zijn van heftige vogelmijteninfestaties in een pluimveestal, die een groot effect op het welzijn en de technische resultaten van je koppel kunnen hebben. Blijf de vogelmijtenpopulatie in een stal dan ook het hele jaar monitoren. Het is belangrijk dat je bij een behandeling van vogelmijten de juiste maatregelen treft, zodat de bloedzuigende mijten een bloedmaaltijd bij de behandelde kippen kunnen nemen. Het resultaat van de behandeling is dan het grootst!

TIP 11**Stel samen met je medewerkers een jaarplan op.**

Controleer je bedrijf kritisch op insleepmogelijkheden en neem deze mee in een jaarplan. Stel dit jaarplan samen met je medewerkers op. Leg je medewerkers de (financiële) risico's van vogelmijten uit en vertel welke rol zij kunnen spelen in het bestrijden en beheersen van vogelmijten. Ga niet ad-hoc behandelen, je bent dan vaak te laat. Ook na een behandeling moet je blijven controleren, monitoren en optimaliseren. Zowel de mijten als het koppel hennen. Behandel niet alleen de vogelmijten in de stal, maar pak ook de omgeving aan en last but not least: bel ons voor hulp en het opstellen van een effectief plan van aanpak.

Ook aan de slag met een maatwerk bedrijfsplan tegen vogelmijt?

Neem contact op met Miranda Smits via 06 - 83 07 80 57 om samen een plan van aanpak op te stellen. Wij helpen je graag om effectief mijten te beheersen op jouw bedrijf!

**LUIZENMOEDER
MIRANDA SMITS**

"Ik ben een echte kippenfan. Als dochter van een pluimveehouder ben ik opgegroeid op een vermeerderingsbedrijf. Kippen zijn mijn leven! Na mijn opleiding aan de hogere agrarische school heb ik als IKB-controleur en bedrijfsadviseur legpluimveevoer gewerkt in zowel de biologische pluimveehouderij als de reguliere legpluimveehouderij. Sinds 1 juli 2018 werk ik als pluimveeadviseur bij MSD Animal Health en geef ik dagelijks praktische adviezen aan pluimveehouders. Doel is om samen met hen de rode vogelmijt met een 4 stappenplan aan te pakken. Dat doen we door monitoring, advies over biosecuritymaatregelen, aanpassingen in de manier van werken en indien nodig met behandeling. Daarbij overleg ik ook met de dierenarts van het betreffende bedrijf om tot een gezamenlijke bedrijfsaanpak te komen. Beheersen van vogelmijten is een continu proces en voor een optimale diergezondheid en een goed bedrijfsresultaat is samenwerking daarbij cruciaal!"

**LUIZENMOEDER
FRANNY PECHER**

"Pluimvee gezond maken en houden en het welzijn van kippen in alle sectoren verbeteren, dat is mijn passie! Dat is ook de reden dat ik dierenarts ben geworden. Mijn onderzoek naar coccidiose bij traaggroeiërs en het ondersteunen van pluimveehouders om deze oeroude parasieten onder controle te houden is slechts 1 speerpunt van mijn dagelijkse werkzaamheden bij MSD Animal Health. Parasieten zoals coccidiose, wormen en rode vogelmijten spelen nu eenmaal een belangrijke rol in de hedendaagse pluimveesector. Met de technische kennis die ik vanaf mijn afstuderen in 2000 en mijn werkzaamheden bij diverse organisaties, praktijken en bedrijven heb opgedaan help ik dierenartsen en pluimveehouders deze problemen aan te pakken, te monitoren en te behandelen met service, kennis en hoogwaardige producten."